

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpată și avocatul acesteia, Iurie Nichitoi, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 10 martie 2015 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2015, în cauza penală în privința lui:

Cojușneanu Olga Efim, născută la 22 aprilie 1949, originară din s. Cimișeni, r-nul Criuleni, domiciliată în mun. Chișinău, str. Cuza-Vodă 27/2, ap. 52,

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță: 06.07.2012 – 10.03.2015;

- instanța de apel: 06.04.2015- 26.06.2015;

- instanța de recurs: 02.09.2015- 18.11.2015;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 10 martie 2015, Cojușneanu Olga a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal la 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 (doi) ani.

Conform prevederilor art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de 1 (un) an.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerul Sănătății a fost admisă în principiu urmînd ca asupra cuantumului să se expună instanța în ordine civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Cojușneanu Olga, activînd pe perioada 23.05.2006 - 25.05.2011 în calitate de manager-șef al Întreprinderii de Stat - Întreprinderea Republicană de Producție și Comerț „Molda”, fiind persoană publică prin prisma prevederilor alin. 2) a art. 123 Cod penal, a săvîrșit infracțiunea de neglijență în serviciu soldată cu urmări grave în următoarele circumstanțe:

Astfel, activînd în calitate de manager-șef (administrator) al ÎRPC ÎS „Molda” pe perioada 23.05.2006 - 25.05.2011, întreprindere fondată de Ministerul Sănătății și fiind obligată ca în cursul exercitării atribuțiilor de funcție să se conducă de cadrul juridic stabilit prin contractul individual de muncă Nr. 06 din 23 mai 2006, Statutul ÎS „Molda” în redacția din 26.03.2004, Legea cu privire la întreprinderea de stat nr. 146-XIII din 16.06.1994, Legea privind administrarea și deetatzarea proprietății publice și alte acte normative, la 01.11.2007 manifestînd o atitudine neglijentă și neconștiincioasă față de atribuțiile de serviciu, urmînd necondiționat indicațiile factorilor de decizie a Ministerului Sănătății și practica vicioasă de încheiere a contractelor de locațiune la întreprindere stabilită pe parcursul anilor, în mod neglijent, fără a studia detaliat prevederile contractului de locațiune și anexele la acesta, a semnat cu SA "Basarabia Nord " contractul nr. 32 A, prin care i-a transmis în locațiune încăperea cu suprafața de 154 m.p. din imobilul situat pe str. Grenoble 161 din mun. Chișinău, iar ulterior suprafața locațiunii a fost majorată pînă la întreaga suprafață a etajului 3 a edificiului menționat, constituind în total 1050, 2m².

Astfel, Cojușeanu Olga, acționînd neconștiincios față de atribuțiile de serviciu și anume ignorînd prevederile pct. 6 alin. 2, 7 Contractului individual de muncă Nr. 06 din 23 mai 2006, pct. 1 din capitolul „întreprinderea este obligată” din Statutul ÎS „Molda” în redacția din 26.03.2004, art. 3 alin. 3) și art. 8, lit. a) și i) a Legii cu privire la întreprinderea de stat nr. 146-XIII din 16.06.1994, prin semnarea contractului de locațiune nominalizat și actelor juridice ce au reieșit din acesta nu a asigurat folosirea eficientă și reproducerea bunurilor primite în gestiune operativă.

Așadar, potrivit anexei nr. 3 la contractul nr. 32 A din 01.10.2007, ÎS „Molda” în persoana administratorului Cojușeanu Olga a aprobat devizul prealabil de cheltuieli în sumă totală de 803044,76 euro. Potrivit prevederilor anexei susmenționate, termenul efectuării reconstrucției nu a fost stipulat, fiind stipulată numai condiția plății pentru reparația efectuată pînă la 31.12.2008 și prevăzută penalitatea de 0,5 % din valoarea lucrărilor pentru fiecare zi de întîrziere.

Potrivit proceselor-verbale de recepție a lucrărilor semnate de S.A. „Basarabia Nord” (antreprenor) și IRPC „Molda” ÎS, în perioada de timp aprilie 2008 - mai 2009, au fost executate lucrări de reparație a încăperilor arendate amplasate pe str. Grenoble, 161"A", mun. Chișinău în valoare totală de 3 314 240 lei. Lucrările de reparație executate au fost transmise de către „Basarabia-nord” S.A. întreprinderii I.R.P.C. „Molda” ÎS prin următoarele facturi fiscale: nr. SU0759146 din 11.07.2008 în sumă de 1 765 646,30 lei, nr.

SU1858619 din 28.01.2009 în sumă de 600 657,99 lei și nr. SU1858715 în sumă de 947 936,23 lei.

Conform evidenței contabile, pentru efectuarea reparațiilor ÎS „Molda” nu a achitat careva mijloace bănești, întrucât nu dispunea de ele, reieșind din veniturile întreprinderii și nici nu avea preconizate atragerea unor asemenea mijloace. Astfel, ca urmare a inițierii procesului de judecată de SA „Basarabia Nord”, care s-a bazat exclusiv pe clauza dolosivă din anexa nr. 2 a contractului nr. 32 A din 01.11.2007, de altfel acest contract a fost recunoscut nul de către Curtea Supremă de Justiție prin decizia nr. 2re-87/12 din 15 martie 2012, la 11.06.2010 de către Judecătoria Economică de Circumscripție a fost dispusă încasarea de la ÎRPC „Molda” în favoarea reclamantului a costului lucrărilor de reparație în sumă de 3 314 240,52 lei, a penalității de întârziere în sumă de 2 982 816,46 lei și a taxei de stat în sumă de 193 134,29 lei.

În urma inițierii procedurii de executare silită, la 29.06.2011 Agenția Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei, sub supravegherea executorului judecătoresc Ion Iachim, a vândut bunurile imobile amplasate în mun. Chișinău str. Grenoble 161 A, aflate în gestiunea ÎS „Molda” la prețul de 8360000 lei.

Așadar, suma încasată de la vânzare a fost dispersată în felul următor: 7557981,69 lei la contul executorului judecătoresc Ion Iachim, 384018,31 lei la contul Î.S. „Molda” și 418000 lei - Bugetului de Stat.

Prin ordinul de plată nr. 44 din 08.07.2011 a executorului judecătoresc suma datoriei cu dobânzi și penalități de 7318590,69 lei a fost transferată la contul SA „Basarabia Nord” (3314240,52 lei datoria + 2982816,46 lei penalitatea + 807419,42 dobânda de întârziere și 213134,29 taxa de stat + 980 cheltuieli de executare) restul sumei de 239931 lei constituind onorariul executorului.

La 23.06.2011, SA „Basarabia Nord” prin cererea nr. 487 a solicitat executorului judecătoresc încasarea adăugătoare de la Î.S. „Molda” a sumei pentru lucrările de estimare a valorii de piață a Complexului de bunuri imobile de pe str. Grenoble 161 A, mun. Chișinău și încasarea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării.

Prin încheierea din 11.07.2011 executorul judecătoresc Ion Iachim, a dispus încasarea din contul Î.S. „Molda” în beneficiul SA „Basarabia Nord” 16000 lei, în calitate de cheltuieli de executare și 937857,07 lei dobânda rezultată din întârzierea executării.

La 25.08.2011 executorul judecătoresc Ion Iachim a înaintat la incaso suma de 953857 lei.

Dat fiind faptul că la contul de decontare a ÎS „Molda” soldul mijloacelor bănești constituia 384031,40 lei, prin ordinul incaso nr. 5 din 25.08.2011 aceste

mijloace au fost transferate la contul executorului Ion Iachim, care la rîndul său prin dispoziția nr. 49 din 01.09.2011 le-a transferat la contul SA „Basarabia Nord”.

Astfel, ca urmare a neîndeplinirii și îndeplinirii necorespunzătoare de către ex-administratorul ÎS "Molda" a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente și neconștiincioase față de ele, IRPC ÎS „Molda" a suferit un prejudiciu nejustificat în sumă de 5 198 138,69 lei (8512378,69 lei ca plăți stipulate în încheierile de executare silită) - 3 314 240 lei (cheltuielile de reparație conform documentelor contabile a imobilului situat pe str. Grenoble 161 A, mun. Chișinău), ceea ce constituie proporții deosebit de mari și reprezintă urmări grave.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpata, care a solicitat repunerea în termen a apelului, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, pe motiv că avocatul participant în prima instanță i-a comunicat că în sentința instanței de fond s-a strecurat o greșeală, care a fost comunicată de către acesta instanței de fond și că el a remis sentința pentru corectare, iar după ce v-a primi sentința corectă, v-a finisa pregătirea apelului și îl v-a depune în numele inculpatei în instanța de judecată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2015 a fost respins ca fiind depus peste termen apelul inculpatei.

4.1. Colegiul penal și-a motivat soluția prin faptul că, potrivit materialelor dosarului sentința instanței de fond a fost pronunțată la 10 martie 2015, însă apelul inculpatei a fost depus la 30.03.2015, adică peste termenul de 15 zile de la pronunțarea sentinței integrale.

Potrivit art. 402 alin. (1) Cod procedură penală termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale și conform dovezii de primire a copiei de pe sentință, Cojușneanu Olga a primit copia sentinței la 10.03.2015 (f.d. 111, vol. VI), iar dînsa sau apărătorul său nu au prezentat instanței de apel careva probe, care ar convinge că întîrzierea cu care a fost declarat apelul a fost determinată de motive întemeiate.

Prin urmare, apelul inculpatei este depus cu încălcarea termenului legal de apelare a sentinței.

5. Împotriva hotărîrilor menționate inculpata și avocatul acesteia, Iurie Nichitoi au declarat recurs ordinar, solicitînd casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare sau rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat faptul că instanța de apel nu a ținut cont de cele expuse în cererea de repunere în termen de declarare a apelului și anume că în cadrul întregului proces inculpata a fost asistată de către apărătorul Danila Vitalie, care a reprezentat interesele sale în instanța de fond, urmînd să reprezinte interesele și în instanța de apel după necesitate.

Primind sentința instanței de fond din 10 martie 2015, dînsa a transmis-o apărătorului său pentru a o studia și a pregăti cererea de apel pentru a ataca sentința instanței de fond.

Ulterior, acesta a comunicat că în sentința instanței de judecată a fost strecurată o greșeală, care a fost comunicată de către acesta instanței de fond și că el a remis sentința pentru corectare, iar după ce va primi sentința corectată acesta va finisa pregătirea apelului și îl va depune din numele inculpatei în instanța de judecată.

La 20 martie 2015, avocatul a spus că a primit copia sentinței corectate și că în scurt timp va prezenta apelul, așa și a fost și anume la 30 martie 2015 inculpata a primit cererea de apel pe care a semnat-o personal și a depus-o în instanța de judecată, fiind înregistrată la 30 martie 2015, ulterior apărătorul său a plecat în Statele Unite ale Americii, motiv care a servit ca în instanța de apel să fie nevoită să își angajeze un alt avocat.

5.1. Asupra recursului declarat procurorul a depus referință prin care solicită respingerea acestuia, ca inadmisibil, deoarece instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a respinge apelul declarat ca fiind depus peste termen.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 415 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecînd cauza în ordine de apel, respinge apelul în cazul în care acesta a fost depus peste termen.*

După cum s-a menționat, instanța de apel a respins apelul inculpatei, din motiv că s-a depus peste termen.

Conform art. 402 Cod de procedură penală și recomandărilor pct. 6.1. al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale sau de la data înmînării copiei de pe sentința redactată, dacă legea nu dispune altfel.

Instanța de recurs consideră, că corect instanța de apel și-a motivat soluția adoptată privind respingerea apelului inculpatei ca depus peste termen, prin faptul că inculpata a primit copia sentinței motivate la 10 martie 2015, necontestînd-o în termenul prevăzute de lege (f.d. 111, Vol. IV).

În aceiași ordine de idei, Colegiul menționează că, un apel declarat peste termen nu poate fi considerat un apel nedeclarat, astfel încît părții care nu a utilizat apelul în termenul prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, nu i se poate îngădi dreptul de a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel cu privire la soluția de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen. În cazul dat instanța de recurs este obligată să verifice dacă instanța de apel a constatat că întîrzierea a fost

determinată de motive întemeiate. Dacă însă, se critică sentința care a rămas definitivă la expirarea termenului de apel, recursul este inadmisibil.

Prin urmare, în speță au fost încălcate prevederile art. 402 Cod de procedură penală conform căruia, de la data pronunțării sentinței, în termen de 15 zile, atât inculpata sau avocatul în numele acesteia au fost în drept de a declara apel, însă sentința nu a fost atacată cu apel în termenul prevăzut.

Potrivit art. 403 Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Totodată, conform art. 404 Cod de procedură penală, apelul peste termen poate fi declarat de către participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

De asemenea, Colegiul penal menționează că repunerea în termen este o prerogativă a instanței de apel, care urmează să se pronunțe cu motivația respectivă în textul deciziei, or, în cazul dat concluzia adoptată de instanța de apel este legală și întemeiată, deoarece apelul s-a depus peste termen, iar careva motive care ar fi oferit temei de repunere în termen a apelului nu s-au invocat, prin urmare, recursul referitor la aspectele de procedură se consideră neîntemeiat.

Tot aici, Colegiul penal menționează că soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal, or, în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, deoarece instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația.

Astfel, avînd în vedere că instanța de apel nu s-a expus asupra circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și legalității sentinței, nu există temei nici pentru instanța de recurs de a se expune asupra legalității ambelor hotărâri referitor la condamnarea lui Cojușeanu Olga, la aprecierea juridică a acțiunilor acesteia, precum și la măsura de pedeapsă aplicată.

Prin urmare, se conchide că lipsesc temeiurile prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală care pot fi obiect de examinare în instanța de recurs, iar recursul ordinar declarat de inculpată este inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpat și avocatul acestuia, Iurie Nichitoi, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2015, în cauza penală în privința lui Cojușneanu Olga, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 15 decembrie 2015.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun